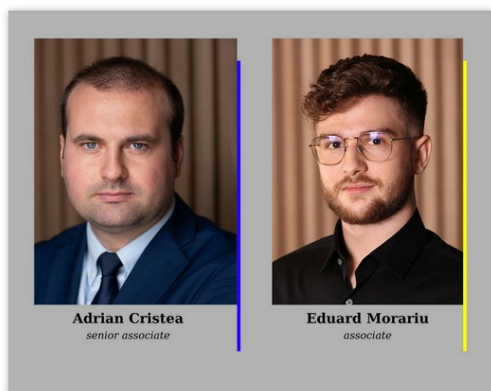

Este momentul sa ne temem de noile Class actions implementate în România?!

Adrian Cristea
senior associate

Eduard Morariu
associate

România a implementat la finalul anului 2023 Directiva privind *Class actions*. Ce aduce nou Legea 414/2023 privind desfasurarea actiunilor în reprezentare pentru protectia intereselor colective ale consumatorilor ? Se adapteaza aceasta procedura cu apetitul procesual al consumatorilor români sau va ramâne o forma fara fond?

Prin Legea 414/2023 privind desfasurarea actiunilor în reprezentare pentru protectia intereselor colective ale consumatorilor („**Legea 414/2023**”) se reglementeaza acțiuni în reprezentare prin care se poate tinde la **i) încetarea unor practici** sau / și **ii) la repararea prejudiciilor suferite de consumatori**.

Practicile avute în vedere sunt cele reglementate de actele normative prevazute în Lista anexata la lege (sunt enumerate 66 de acte normative naționale și europene). Printre alții, **urmatorii actori economici sunt vizati**:

- €€€€€€€€€€€€€€€€ Producatorii care raspund pentru defectele produselor lor;
- €€€€€€€€€€€€€€€€ Operatorii din transportul aerian, maritim și fluvial;
- €€€€€€€€€€€€€€€€ Spitalele;
- €€€€€€€€€€€€€€€€ Comercianții online;
- €€€€€€€€€€€€€€€€ Serviciile financiare;
- €€€€€€€€€€€€€€€€ Instituțiile de credit/ IFN / furnizorii de servicii de plata;
- €€€€€€€€€€€€€€€€ Asiguratorii;
- €€€€€€€€€€€€€€€€ Operatorii din domeniul furnizarii de energie și gaze;
- €€€€€€€€€€€€€€€€ Operatorii din turism;
- €€€€€€€€€€€€€€€€ Furnizorii de servicii de internet.

Acțiunile trebuie sa priveasca un **interes colectiv al consumatorilor** și trebuie sa fie evitat **conflictul de interese** **(i)**. Analizând tipurile de acțiuni care se pot iniția observam ca aplicarea Legii 414/2023 este greoaie **(ii)** și nu

anticipam sa fie foarte populara printre consumatorii din România (iii).

1. Conflictul de interese și entitățile calificate

În ceea ce privește conflictul de interese, el are în vedere folosirea acestor tip de acțiuni pentru a afecta concurența ori în scop șicanatoriu. Conflictul poate viza inclusiv finanțatorii entității care inițiază *class actions* (**entitatea calificata**). Dacă exista un conflict de interese instanța poate dispune, printre altele, respingerea cererii pentru lipsa calității procesuale.

Legea definește conflictul de interese „un conflict între interesele proprii ale entității calificate și interesele consumatorilor, în care entitatea calificata/reprezentantul/finanțatorul ei, în calitate sa de persoana privata, are interese care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obligațiilor și responsabilităților asumate în calitate de reprezentant al consumatorilor, fie prin luarea unor decizii contrare intereselor consumatorilor, fie prin calitatea entității calificate/reprezentantului/finanțatorului ei, de concurent al profesionistului pârât”.

Acțiunile se pot promova **numai de entități calificate**, care pot fi publice sau private;

- a) Entitățile calificate publice au statut de entitate calificata în baza legii – condiția este sa fie entitate care sa aiba atribuții în aplicarea Legilor prevazute în Lista anexa la lege (ex: ANPC);
- b) Entitățile private trebuie sa depuna o cerere și sa îndeplineasca o serie de condiții stabilite expres de lege – statutul de entitate calificata este oferit de entitățile publice de la punctul anterior;
 - i. Condițiile trebuie îndeplinite **pe toata perioada de activitate** a entității;
 - ii. Dacă entitatea privata nu îndeplinește condițiile și intenteaza o acțiune în reprezentare, cererea se respinge ca inadmisibila. Instanța de judecata poate verifica îndeplinirea condițiilor.
 - iii. Se va redacta o lista cu toate entitățile calificate care se posteaza pe site-ul unor instituții publice;
 - iv. Statutul de entitate calificata se acorda fiind specificat și tipul de acțiune pe care o poate intenta – interna, transfrontaliera sau ambele.

2. Tipurile de acțiuni ce pot fi formulate

Acțiunile pot privi încălcări interne sau transfrontaliere și pot fi intentate de entități calificate din România sau din alt stat membru al Uniunii Europene.

Acțiunile pot privi doua scopuri: **încetarea practicii** sau / și **repararea pagubelor**. Regimul juridic al acestor tipuri de acțiuni difera:

- i. Diferența principala e ca pentru acțiunea în încetarea unei anumite practici **nu este nevoie de consimțământul consumatorilor pentru a fi reprezentați**;
- ii. Pentru acțiunea în reparare **trebuie** obținut consimțământul scris al fiecarui consumator reprezentat. Consimțământul se poate da până la închiderea dezbaterilor, iar consumatorii trebuie sa fie informați de la momentul introducerii cererii;
- iii. Profesioniștii pot fi obligați sa ofere informații publice cu privire la procesele pierdute.

Acțiunile se judeca conform procedurii comune, cu specificul ca recursul suspenda executarea.

Acțiunile intentate de entitățile calificate sunt scutite de taxa de timbru și cheltuielile de judecata nu pot fi suportate, de regula, de consumatorii reprezentați (cu excepția situației în care au generat costuri ca urmare a conduitei sale deliberate sau neglijente).

Partile litigiului pot încheia tranzacții, acestea urmând a fi verificate de catre instanța.

Foarte important este și faptul ca o decizie din orice stat membru cu privire la o practica a unui profesionist poate fi folosita ca **proba** în fața instanței naționale într-un proces privind aceeași încălcare de catre același profesionist.

3. **Concluzii**

Legea 414/2023 transpune Directiva (UE) 2020/1.828 și conține reguli importante privind reprezentarea colectiva a consumatorilor. Reflectând viziunea europeana asupra acestei chestiuni (viziune diferita de celebrele „class actions” din Statele Unite ale Americii), Legea 414/2023 ar putea influența major raporturile dintre companii și consumatori.

Cu toate acestea, sunt câteva elemente care ne conduc la concluzia ca nu își va gasi un loc în peisajul procedural românesc prea curând:

- a. Entitățile trebuie *calificate* de cineva. Cine/ când/ contra carei sume va analiza daca un ONG este calificat sa apere consumatorii?
- b. Este nevoie de consimțământul consumatorilor pentru acțiunile în daune. Va fi greu unei entități calificate sa înroleze un numar important de consumatori.
- c. Recursul este suspensiv de executare. Or, o acțiune individuala va fi întotdeauna mai atragatoare pentru un consumator deoarece va avea posibilitatea sa execute mai rapid o eventuala hotărâre favorabila.

În același timp, Legea 414/2023 prevede mecanisme privind limitarea / împiedicarea formularii unor acțiuni abuzive / șicanatorii, de natura a afecta activitatea și reputația companiilor. Aceste mecanisme ar trebui sa eventualele tentative de concurența neloiala prin intermediul Legii 414/2023.

Chiar daca este posibil ca efectele acestei legi sa întârzie sa apară în România, companiile trebuie sa o aiba în vedere pentru a putea preveni ori gestiona eventuale litigii viitoare, litigii care vor implica un efort probatoriu mult mai mare decât cele individuale.